

Postanowienie z dnia 5 września 2008 r., III CSK 178/08

Wniosek o umieszczenie osoby chorej psychicznie w szpitalu psychiatrycznym (art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, Dz.U. Nr 111, poz. 535 ze zm.) może być złożony także przez prokuratora.

Sędzia SN Jacek Gudowski

Sąd Najwyższy w sprawie z wniosku Prokuratora Prokuratury Rejonowej w B. przy uczestnictwie Władysława S. i Barbary S. o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym, na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 września 2008 r., na skutek skargi kasacyjnej uczestnika Władysława S. od postanowienia Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 27 marca 2008 r.

odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie

Uczestnik Władysław S. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 27 marca 2008 r., podnosząc jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie jej do rozpoznania oczywistą zasadność skargi. Skarżący kwestionował legitymację prokuratora do złożenia wniosku o umieszczenie go w szpitalu psychiatrycznym na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. Nr 111, poz. 535 ze zm. – dalej „ustawa”). Podniósł, że sprawy o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym należą do spaw niemajątkowych z zakresu prawa rodzinnego, a te – stosownie do art. 7 k.p.c. – prokurator może wszczynać tylko w wypadkach wskazanych w ustawie. Skoro ustawa o ochronie zdrowia psychicznego nie przewiduje takiego uprawnienia dla prokuratora, to nie ma on legitymacji do wszczęcia postępowania w tej sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postanowieniu z dnia 25 stycznia 2001 r., III CKN 1454/00 (OSNC 2001, nr 7-8, poz. 116) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że sprawy unormowane przepisami ustawy

z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego są sprawami z zakresu prawa osobowego, a nie – jak twierdzi skarżący – z zakresu prawa rodzinnego. Podobne poglądy przedstawiano wcześniej w doktrynie, należy więc przyjąć, że nie ma przeszkód do przyjęcia, iż prokurator może żądać wszczęcia postępowania w takiej sprawie (art. 7 k.p.c.).

Poza tym w doktrynie podkreśla się, że wynikające z art. 7 zdanie drugie k.p.c. ograniczenia możliwości wszczęcia przez prokuratora postępowania dotyczą tylko spraw rozpoznawanych w procesie. Uprawnienie do wszczęcia przez prokuratora postępowania nieprocesowego nie doznaje żadnych ograniczeń, mogą one jednak wynikać z istoty niektórych spraw, np. spraw z zakresu prawa rodzinnego lub spadkowego, w których uwzględnienie żądań zawartych we wniosku zależy od złożenia oświadczenia woli przez zainteresowaną osobę (np. art. 585 § 1 k.p.c. w związku z art. 117 § 1 k.r.o. lub art. 640 § 1 k.p.c. w związku z art. 1012 i nast. k.c.).

Skoro jednak – co już podniesiono – sprawa o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym nie jest sprawą z zakresu prawa rodzinnego, a prawo nie wiąże z jej wszczęciem przez prokuratora obowiązku złożenia oświadczenia woli przez osobę bezpośrednio zainteresowaną, to prokurator mógł samodzielnie skutecznie złożyć wniosek o wszczęcie tego postępowania. Za takim wnioskiem przemawiają również argumenty odwołujące się do interesu publicznego (por. art. 29 ust. 3 w związku z art. 8 ustawy), należy jednak zastrzec, że złożenie przez prokuratora wniosku, o którym mowa, powinno w zasadzie nastąpić po stwierdzeniu, że nie ma innych osób uprawnionych do jego zgłoszenia (art. 29 ust. 2 i 3 ustawy) albo że osoby uprawnione od tego się uchylają, są nieporadne, upośledzone umyślowo lub z innych przyczyn nie można uzyskać ich stanowiska w sprawie złożenia wniosku (por. § 276 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 sierpnia 2007 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, Dz.U. Nr 169, poz. 1189 ze zm.).

Z tych względów Sąd Najwyższy stwierdził, że w sprawie nie występuje okoliczność podniesiona przez uczestnika jako uzasadniająca przyjęcie skargi do rozpoznania, należało zatem orzec, jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).